gemeente Simpelveld

ADVIES AAN GEMEENTERAAD

Zaaknummer	D0965246456/246458
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Afdeling/Team	Dienstverlening/Kwaliteitszorg dienstverlening
Datum besluit college B&W	13 oktober 2026
Portefeuillehouder	S.C.J. Scheepers

ONDERWERP

Participatieverordening 2027

BESLISPUNT(EN)

1. De Participatieverordening 2027 vast te stellen.

SAMENVATTING

De Wet versterking participatie op decentraal niveau is in werking getreden op 1 januari 2025. Vanuit deze wet moet iedere gemeente vanaf 1 januari 2027 over een participatieverordening beschikken. In de participatieverordening kan gekozen worden voor 2 varianten. In variant 1 ligt de nadruk op inwonersparticipatie. Ook is het uitdaagrecht opgenomen, wat inwoners de mogelijkheid geeft om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen. In variant 2 kunnen inwoners ook zelf met voorstellen komen en de gemeente vragen om ondersteuning om hun plannen uit te voeren, de overheidsparticipatie. Voor de Participatieverordening 2027 van Simpelveld is gekozen voor variant 1. Doordat de nadruk ligt op inwonersparticipatie is de verwachting dat hiermee meer ruimte ontstaat om de inwonerstevredenheid over burgerparticipatie te laten groeien. Daarnaast is er onvoldoende tijd en geld om vanuit de gemeente inwoners te ondersteunen bij overheidsparticipatie.

INLEIDING

De Wet versterking participatie op decentraal niveau is in werking getreden op 1 januari 2025. Deze wet verbreedt artikel 150 van de Gemeentewet. Daarin was geregeld dat de gemeente inwoners moest betrekken bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid. In de nieuwe wet gaat het niet meer alleen om het betrekken van inwoners bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid, maar ook om het betrekken van inwoners bij de uitvoering en evaluatie van beleid. Daarnaast wordt het uitdaagrecht wettelijk verankerd. Het uitdaagrecht is de mogelijkheid voor inwoners en maatschappelijke partijen om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen.

Vanuit de Wet versterking participatie op decentraal niveau moet iedere gemeente vanaf 1 januari 2027 over een participatieverordening beschikken. Deze participatieverordening vervangt de Inspraakverordening uit 2021.

Voor de participatieverordening kan worden gekozen uit 2 varianten. In variant 1 staan de spelregels die gelden voor inwonersparticipatie: als we als gemeente inwoners uitnodigen om te participeren. Ook is het uitdaagrecht opgenomen. In deze variant ligt de nadruk op de inwonersparticipatie. In variant 2 krijgen inwoners meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen. Inwoners kunnen zelf met voorstellen komen en de gemeente vragen om ondersteuning (in tijd en geld) om hun plannen uit te voeren. Dit heet overheidsparticipatie. Overheidsparticipatie is uitgebreider dan het uitdaagrecht in variant 1. Bij het uitdaagrecht gaat het om de feitelijke

uitvoering van een bestaande gemeentelijke taak of dienst. Bij overheidsparticipatie sluit de gemeente aan bij nieuwe plannen of initiatieven die vanuit de inwoners ontstaan.

Voor de Participatieverordening 2027 van Simpelveld is gekozen voor variant 1 met inwonersparticipatie en uitdaagrecht.

BEOOGD EFFECT

Het vaststellen van duidelijke regels en kaders hoe inwoners worden betrokken bij beleid en besluitvorming van de gemeente.

OVERLEG GEVOERD MET (ADVIES INGEWONNEN BIJ)

Programmamanagers / projectleiders van andere (Parkstad-)gemeenten die al eerder hun participatieverordening hebben opgesteld.

ARGUMENTEN

1.1 De focus ligt op inwonersparticipatie, waarmee we de tevredenheid van inwoners kunnen vergroten

In de Barometer Burgerparticipatie scoort Simpelveld de afgelopen 3 jaar tussen de 5,8 en 6,0 voor burgerparticipatie. 60% van de inwoners geeft aan meer betrokken te willen worden bij onderwerpen waar we als gemeente aan werken. Door juist hierop de focus te leggen en in te zetten op manieren waarop we inwoners beter en vaker kunnen betrekken, kunnen we de tevredenheid vergroten.

1.2 Er is onvoldoende tijd en geld om vanuit de gemeente te ondersteunen bij overheidsparticipatie

Vanwege de huidige financiële situatie moeten keuzes gemaakt worden wat we als gemeente op dit moment wel en wat niet kunnen doen. Nu kan dit vooraf in de begroting. Wanneer we de ruimte laten voor overheidsparticipatie leidt dat tot risico's dat we aanvragen krijgen waar geen financiële ruimte voor is. Met als gevolg dat we enthousiaste inwoners moeten teleurstellen.

KANTTEKENINGEN

Er zijn geen kanttekeningen.

FINANCIËLE ASPECTEN / AANBESTEDING

Voor burgerparticipatie wordt geen apart budget vrijgemaakt. Het uitvoeren van burgerparticipatie is de verantwoordelijkheid van de betrokken beleidsadviseur of projectleider. Binnen het project wordt, waar nodig, extra budget vrijgemaakt voor de uitvoering van burgerparticipatie.

COMMUNICATIE

Na vaststelling van de Participatieverordening 2027 volgt berichtgeving hierover via de gebruikelijke kanalen, zoals de Troebadoer en onze website. Daarna gaat de communicatie over burgerparticipatie specifiek over onderwerpen en projecten waarover inwoners kunnen participeren.

BURGERPARTICIPATIE

Voor de inbreng van de inwoners is gebruik gemaakt van de Barometer Burgerparticipatie die jaarlijks door onderzoeksbureau Invior wordt uitgevoerd. Er is niet gekozen voor een aparte uitvraag aan inwoners, omdat deze dan vrijwel gelijktijdig en gelijksoortig zou zijn als het onderzoek voor de Barometer. Daarnaast is de Participatieverordening een wettelijk kader, waarbij de keuzes voor inwoners nihil zijn.

VERVOLG

Naast de Participatieverordening is de Notitie Burgerparticipatie uit 2018 vernieuwd. Het nieuwe document is het Handboek Burgerparticipatie. Hierin staan de beleidsuitgangspunten, een stappenplan, methoden voor burgerparticipatie en tips. Dit handboek helpt beleidsadviseurs en projectleiders om goede burgerparticipatie toe te passen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten. Begin 2027 worden de Participatieverordening en het Handboek Burgerparticipatie gelijktijdig aan de verschillende afdelingen gepresenteerd.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Participatieverordening 2027 (246457)

In haar vergadering d.d. 13 oktober 2026

Het college van burgemeester en wethouders in Simpelveld,

De burgemeester, De secretaris,

Mevrouw S.C.J. Scheepers De heer G.H.J. Hollands